

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 92.

ANULU XXII.

Sabiu in 21 Novembre (3 Decemb.) 1874.

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditiunea foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate către expeditiunea. Pretulu prenumeratiunei penru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. léra pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si țieri străine pre anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ôra cu 7 cr. sirulu, pentru a două ôra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Astadi s'a seversitu alegerea de Archieppu si Metropolitu din nou si rezultatulu fu **51 voturi** pentru Présânti'a Sea P. Episcopu **Mironu Romanulu** si **31** pentru P. Archim. **Nicolau Pope'a** si cele-lalte **6** albe.*)

Alegerea cea noua s'a facuti-ieri, dara candidatulu, Présânti'a Sea P. Episcopu alu Aradului Mironu Romanu n'a intrunitu majoritatea de voturi avendu numai 43 voturi contr'a 45 bile albe. Astadi se face alta alegere.

On. publicu ne va escusá, déca de asta-data remanemu datoru cu rapôrtele dela congressu, din cauza, ca tempulu fisicu n'a permisu acest'a.

Se anuncia din Rom'a, cu dat'a 23 Novembre ca camer'a s'a deschisu printr'unu discursu alu regelui, in care anuncia unu nou codu penale, legea pentru societátile comerciale si pentru sigurantia publica in mai multe din provinciile regatului si reorganizatiunea mai multoru din impositie.

Discursulu recomanda a se face numai cheltuele urgente, a se delibérá asupr'a mesuriloru pentru stabilirea unui ecilibru in bugetu, a se ajutá poporulu in sacrificiele ce elu face.

Mesagiulu vorbesce cu unu viu interesu despre organizarea ce se va face marinei si se felicitá de bunele relatiuni cu puterile, datorite moderatiunei si firmitátei poporului italianu.

Discursulu a fostu fôrte viu aplaudatu.

— O alta scire din Florentia cu aceasi data spune ca, dupa aretările diarului „Nazione“ 259 de deputati din noua Camer'a suntu ai dreptei, 210 ai stângei, iar' 30 de deputati forméza centrulu. Guvernulu are dar' o majoritate de 48 voturi.

O depesia din Berlinu cu dat'a de 21 Novembre, ne spune, ca in Reichstag, cu ocasiunea discussiunei motiunei Liebknecht, care tinde la libertatea mai multoru deputati socialisti in tempulu sesiunei, d. Winthorst semnaléza numeróse arestări ce au avutu locu in aceste din urma tempuri si care au lovit chiari ambasadori.

Principele de Bismark a respunsu ca aceste arestări au avutu locu in tr'unu modu legalu si ca repetirea loru provine din aceea, ca infractiunile de lege au crescutu in câte-va clase sociale, a căroru datorie principale este de a cultivá respectulu legi, dara cari dau, din contra esemplu de disprețiu către lege. Principele de Bismark a adaugatu ca va fi totu-déun'a dispusu sa discute cestiunile de felulu acest'a.

Deputatulu Lasker a vorbitu contr'a motiunei Liebknecht si a esprimatu dorinti'a că cestiunea sa fie resolta inainte de discutarea proiectelor de lege cari contienu reforme judeciare. Vorbindu de arestările cari s'au facutu in clasele cele mai inalte ale societátei, d. Lasker a declarat ca regretá ca nu s'a facutu nici o instructiune publica prealabile, si a disu ca acest'a instructiune aru fi prevenitu ori-ce supositiuni nesigure.

D. de Reichensperger a reamintitu arestările episcopiloru urmariți pentru acte cari le fusesera dictate de consciinti'a loru.

*) In unele esemplarie cari se tiparise déjà acudemu seirea acest'a in unu adausu. R.

Principele de Bismark a espusu ca preopinentele pune consciinti'a sea personale mai pre susu de consciinti'a obiectiva a legislatorului. Cancelariulu a adaugatu, ca socialistii lucrédia in acelasi modu si au asemenea o alta ideia despre consciinti'a, dara ca opiniunea loru nu va prevalá.

Principele de Bismark a terminatu, dicendu, ca ultramontanii néga suveranitatea legi si se punu in acést'a, in acelasi punctu de vedere cá si socialistii.

Motiunea Liebknecht s'a pusu la votu si a fostu respinsa. D-nii Liebknecht si Hasselmann au votatu singuri pentru acést'a propunere.

O scire din Parisu, totu cu dat'a de 23 Novembre, anuncia ca la alegerile municipale, republicanii s'au alesu in cea mai mare parte din orasie. In alegerile de pre la tíera au triumfatu conservativii.

Se depesiéza din Constantinopole, ca ministrulu posteloru si telegrafeloru, se ocupa de proiectulu de reorganizare a servitiului postalu esterioru pre bazele conventiunei dela Bern. In data ce proiectulu va fi aprobatu de Sultanulu si preparativele voru fi terminate pentru esecutarea lui, Pôrt'a va cere suprimarea biurouriloru straine de poste.

Se scrie din Madridu ca generalulu Laserna a amenintiatu rigórea consiliuriloru de resbelu, pre autorii atacuriloru contr'a proprietátoru si persóneloru.

Se anuncia in acela'si tempu ca circulatiunea marfuriloru si calatoriiloru intre Madridu, Saragoss'a si Barcelon'a cu drumulu de feru este restabilita.

Imperatés'a Rusiei nu va remanea iérn'a, precum se credea, la Cannes ci la San-Remo, unde a sositu la 28 Nov.

Cu ocasiunea trecerei sele prin Berlinu, principele Gortciacoff s'aru fi esprimatu in convorbirile ce a avutu cu mai multe persóne, ca are confintia in mantinerea pacii pre tempu de mai multi ani.

Diariulu „Imparcial“ din Madridu de la 21 Novembre spune: „Raportulu comisiunei insarcinate a propune bazele reductiunei datoriei publice conchide ca tesaurulu póte sa platésca l la suta, in sa acum, ci dupa ce situatiunea va ajunge iar' in starea ei normala.“

Facultatea juridica din Budapést'a a terminatu in siedinti'a sea din urma discussiunea asupr'a proiectului relativu la introducerea de riguróse deosebite pentru doctoratulu juridicu. Dupa cum ni comunica „Ref.“ cea mai mare parte a dispusetiuniloru ministeriali s'au aprobatu din partea majoritátei facultátei. Dintre modificatiunile câte s'au propusu ministrului, relevámu unele, cari ceru favorirea pentru quatrienisti precum si pentru acei studenti cari n'au depusu inca esamenele loru dupa studiile déjà absolvate, cá sa depuna esamenele loru dupa sistemulu de pâna acum. Dispusetiunea ministeriale diferesce intru câtu ea dá acestu favoru

numai acelor'a, cari au datu déjà celu putienu unu rigorosu.

Se depesiéza din Paris ca rezultatulu alegeriloru municipale dela 22 Novembre este in favorulu republicaniloru. La Lyon, Hâvre, Angers, Toulouse, Lill, Nantes, St. Etienne, Grenoble, Alby, Auch, Alais, Figeac, Cambrai, Valenciennes, Périgneux, Macon, Digne au esitu numai candidatii partitei republicane. La Marseille au triumfatu candidatii partitei radicale asupr'a partitei moderate republicane. Asemenea se crede ca si la Montpellier victoria este din partea candidatulu republicanu.

Generalulu Ducrot, comandantele corpului alu 8-lea, a ordonatu printr'o publicatie aipta la Dijon pe toti comandantii supusi ordineloru séle, sa impiedice ori-ce demonstratiune cu ocasiunea alegeriloru municipale.

Se crede ca imparatés'a Rusiei va remânea in timpulu ernei la Cannea. Maresialulu Mac Mahon o va visita indata ce va sosi la Paris.

Reproducemu dupa la „Republique francaise“ ordinulu de di alu lui Don Alfonso care esplica cauza retrageri séle. Ordinulu este datatu: Gaudéa 20 Novembre 1874 si suna in esenti'a lui astu-feliu: „M. S. Regele, augustulu meu frate, a separatu printr'unu decretu, armata din Catalonia dela aceea din centru. Védiendu ca acést'a mesura nu este numai contraria intereseloru celoru doua armate, dara ea impiedica tóte operatiunile mele si nimicesce planulu proiectatu spre a face sa triumfe caus'a nóstra, amu espusu regelui prejudiciile ce s'aru causá de acést'a mesura si imposibilitatea pentru unire cu comandantulu meu. Dupa doua luni de asteptare am priimitu autorizatiunea a me absentá.“

Ambasadorulu Turciei la Berlin, Aristarchi Bey, a comunicatu lui Bismark depesi'a guvernului turcu relativu la conventiunile comerciale pre care Romania are intentiunea sa le incheie cu diferite puteri, si d. Bismark i-aru fi datu asigurarea ca aceste conventiuni nu voru atinge câtusi de pucinu suveranitatea sultanului.

Din Coustantinopole se depesiéza ca ambasadorulu stateloru unite aru fi avutu o intrevedere lunga cu marele viziru relativu la o violare de domiciliu alu misionariloru americani de către puterea armata, lângá Latachi'a. Vizirulu a respunsu ca ascépta raportulu guvernului din Syri'a si a promis satisfactiune.

Cetimu in „Pest. Ll.“: „Cuventulu cu care a deschisu principele Milanu sesiunea scupci-nei, a adusu cabinetului acestui'a felicitári deosebite din partea mai multoru agenti diplomatici acreditati in Belgradu. Si intr'adeveru acést'a manifestatiune oficiale a principelui diferesce, in modu fôrte avantajosu de acele espectoratiuni, cari nu de multu timpu erau de moda in Serbi'a si nu serveau prin caracterulu loru turbulentu nece spre folosulu tíerei nice spre mulcomirea veciniloru. Dela cuventulu de tronulu de acum se póte asteptá in tóta directiunea contrariulu. Fára in torsaturi si

fâra reservatiuni pune principele in fruntea cuventului seu raportulu asupr'a calatorie se la Constantinopole. Nice unu cuventu, care sa indigiteze mania ascunsa, nici o alusiune, care sa arete unu simtiu vatematu. Pentru acést'a inse nu trebuie sa alungámu in lumea fabuleloru tóte cele ce se diceau despre sensatiunea principelui dupa audienti'a sea de despartire la sultanulu, dara cu atátu mai putienu avemu dreptu sa afirmámu, ca calatori'a lui Milanu la Stambululu ce a intrreprinsu principele la svatuirea cabineteloru amicabile a causatu o turburare a relatiuniloru politice. In Constantinopole nu va succede nice celui mai suspitosu comentoriu a escamotá din acestu passagiu o lature, din care considerandu lucrulu s'aru poté vedé ceva contr'a deferentiei ce o pretinde sultanulu. Totu acést'a se póte dice despre passulu ce atinge Romani'a, care pre lângá tóta simpathia ce o vedemu intrensulu, totusi nu cuprinde nice cea mai mica confirmare a acelu faine, cari circulau atunci despre scopulu acestei visite, cá despre o aliantia ofensiva si cari se inaltia pâna la descrierea unei campaniei de resbelu plasmuita in cârti sub scutulu najadeloru dela Karisbad.

Déca principele Milanu se demite mai pre largu in enumerarea rezultateloru sele morale ce le a avutu calatori'a sea in Europ'a, atunci acést'a trebuie ca si-are temeiurile sele, dara la nice unu casu nu corespunde unui siablonu. Ne aducemu inca aminte, ca principele Milanu a intempinat la reitorcerea sea in Belgradu o sensatiune iritata in poporulu seu. Se vorbea atunci de o conjuratiune, pre care o reduceau la Carageorgeviciu, dara in curendu se vedii, ca sgomotulu acést'a erá destinatu numai a abate pasii dela calea adeverata. Betranulu sobolu Risticiu si nu altulu fu acel'a care subminá globulu, si cu densulu acei fantasti, ceri credu ca prin resturnarea ordinei intregi voru promová planurile loru nebunatece de potere mare. Pentru a intari lig'a malcontentiloru se sumutiá poporatiunea ce tiene la vechile moravuri si datine, prin aceea, ca i se dicea, ca principele Milanu e unu tradatoriu alu vietiei nationali si elu preferesce, a traí desfebanduse in strainatate si risipindu banii supusiloru sei credinciosi, de cari se rusinéza.

Consiliarii principelui affara de lipsa a pune capetu acestoru faine respandite si de aci provine acea parte a cuventului de tronulu, care dá unu raportu esactu despre caletori'a lui Milanu si care i servesce spre lauda pentru ca principele nelaudandu-se si neinaltandu-se pre sine se tiene strictu de adeveru. Serbii voru cunósce, ca nu a fostu in detrimentulu tíerei, déca junele principe nu a petrecutu multu tempu in mediloculu loru. Domnulu Risticiu inse, pre care nu putienu lu atragea fundarea unei bance serbesci, se pare, dupa tóte câte se andu despre sensatiunea ce domnesce astadi in tíera, ca acum are mai putienu prospectu, cá ori cându alta data, de a castigá mostenirea cabinetului de astadi. O restringere moderata si tendintie practice caracteriséza activitatea de pâna acum a acestui cabinetu. Déca (serbii) voru scí sa remana fideli in ambele directiuni pre drumulu pre care au apucatu si se voru intari in

credința, ca o atare politică nu numai e necesară, dară totu odată și sinceră, atunci fructele ei nu voru lipsi. Deja astăzi se bucură Serbi'a de simpatiele vecinilor sei, cari se comprobează preterenul de o însemnată eminentă reală, cum suntunțiunile drumurilor ferate și regularea navigațiunii, și această probă o voru susține în mesur'a, în care guvernul serbescu va ști să intempine cu efect și în Constantinopol acele temeri cari până acum erau în ore care gradu îndreptatite. Cumca Austro-Ungari'a intempina prosperarea unui popor vecin, până cându acestă remane unu marginasiu pacificu și onestu, cu cele mai salutarie intentiuni, despre această se pare ca și principele Milanu s'a convinsu, — judecându după cuvențele sele — și noi din partene dorim sinceru, că Serbi'a să nu dea ansa de ai denegă seu de a ne paré reu de aceste bune intentiuni."

O parte din press'a de Budapesta totu se mai ocupa cu *articululu de situațiune* alu foiei noastre:

"Cu parerea noastră, ca o decisiune asupra crizei trebuie să se accelereze și o formare solidă de partidă trebuie să urmeze înaintea alegerilor în parlamentu, consiente „Hon“ și „N. P. Jour.“ Cea dintăiu foie dice între altele: „Decă în fati'a situațiunii de adă trebuie să hotărîm mai întâiu, de este corespunditoriu a aduce acum criz'a spre a rezolvare, atunci noi pottemu răspunde cu conștiința bună și neinfluențiată de punctulu de partidă cu „da.“ Decă deși acum se poate observă o majoritate, care consente ca suntu de lipsa reduciunii mai mari și mesuri mai radicali decum suntu acele ce le recomandă cabinetulu; decă proiectele de contribuțiune ale acestui cabinetu nu au o majoritate, atunci pentru ce să se mai tragane acestu status quo? Avem destulu tempu și putem — vomu folsi țierei prin această?"

Trecându apoi la eventualitatea prorogării crizei până la alegerile cele nouă se poate aștepta la tota intemplantarea caderea cabinetulu Bitto, dară la nice unu casu chiarificarea relațiilor de partidă. Preste întrebările despre dreptulu statulu nu existe nice o idee politică, ci numai capritiulu per-

sonalu și pottemu fi pregătiti, ca o alegere între atari auspiciu va putem folsi numai celoru ce pescuescu în turbure.

Intr'unu articulu din N. P. Jur. "suntu remarcabili următoarele pasagie:

"A amănă acțiunea semnifică a o lasă casualității, semnifică, a cugetă atunci la rezolvarea ei, cându vomu fi siliti la această, cându nu vomu mai potem predomi situațiunea, ci vomu fi noi neresistibilu predomi de dens'a. . . Cabinetulu nu are nice unu programu pentru executarea reduciunilor. În parlamentu nu este o majoritate, pe care să potă contă guvernulu, chiaru cându aru avé unu programu de reforma. Mai puțin are acestu guvern poterea și capabilitatea de a executa unu programu de reforma. Reforma e inse ne condiționat de lipsa, pentru ca reduciunile trebuie să se executeze, decă catastrofa are să intrevina nesmintitu. Punerea în lucrare a reduciunilor semnifică inse criz'a; în momentulu, cându vomu cugetă seriosu la desarcinarea statulu erogațiilor, criz'a trebuie să irumpa cu putere elementaria; ea vine pentru-ca trebuie să vina, fiindu nedelatură și neresistibilă. „P. Ll.“ are necondiționat dreptu, întrevinându pentru a aduce cându mai curendu esplosiunea crizei și pentru a se purcede la acțiunea, care nu se potă evita în fatia crizei. Ori-ce întârziere este daunosa, pentru ca susține starea morbosă și proroga vindecarea."

"Ellenör" dechiara, ca nu-si-au schimbă parerile sele, de altmintre destulu de cunoscute, asupra formării partidei, dară ni o ia forte în nume de reu căci amu fostu atatu de liberi, a espune starea centrulu stingu togm'a atatu de nepreocupati că și starea partidei deakiste, și nu voiesce să concedă delocu, ca centrulu stangu nu sta mai bine decâtu drept'a. Decă „Ellenör" intr'adeveru este convinsu, ca starea interna și pusețiunea esterna a centrulu stangu nu lasă nimicu de doritu, noi nu vomu să-i disputăm această convicțiune, pe care noi firesce nu o impartasim încă, ci ne permittemu numai întrebarea, de cuprinde îndigitarea la „fructele economiei de 7 ani," delă care „Ellenör" și permite minuni mari pentru alegeri, în

factu *unu urogramu* în sine? Noi suntemu de parere, că această e numai unu ce cu totulu negativu, unde nu se espune de a dreptulu unu criteriu deosebitu de partidă. „La economi'a de 7 ani" potem îndigită atatu stang'a extrema cându în genere ori ce fracțiune, care asemenea partidei din stang'a și inchipuesce, ca nu potă nice o vina la starea de astăzi; dară că programu de partidă semnifică această îndigitare forte puțin."

Cetimu în „Vocea Cuvurului" delă 10 Novembre:

"Correspondința noastră din Bucuresci fu deplinu informată în respectulu celoru ce ne comunica în cestiunea drumulu de feru la Marea-Negra, și pe care deja o anunțiamu lectorilor în No. 105. Că probă, astăzi avem incredințierea că d-nii ingineri Larousselière și Calinescu au primitu insarcinarea de a studiă pe terenu aplicațiunea planulu liniei ce are a legă portulu de la Mare, și d-loru au și plecatu în misiunea ce li s'a incredințiatu. Tote faptele dar' ne dau incredințierea că proiectulu liniei ferate la Marea-Negra va fi negresitu supusu corpurilor legiuitoru chiaru în sesiunea viitoră. Acestă impregiurare ne pune în pozițiune a aminti Galatienilor să fie cu veghiere la presentarea proiectulu, căci linia de care e cestiunea are a jucă unu mare rol în viitoriu portulu nostru. Decă se va realiză numai partea proiectulu unde specifică ca traseulu, venindu de la Iasi, va trece prin Vaslui, Cahulu, Bolgrad, Gibrani, fără a se pune și Galatii pe curentulu acestei mari artere de transitu internationalu, alu cărui punctu extremu în Occidentu va fi Berlinulu, er' în Orientu Constantinopole, atunci Galatii pentru vecia voru fi inmormențati, și, din tota valorea loră ca celu antaiu portu a Romani'e, nu le va mai rămănea de cătu amintirea unui trecut de avuția și afaceri. Avem inse credința că dilele de espiațiune au trecut, și, după atata dureri ce suportara, voru veni și dilele sele de renascere. Atunci Galatii, pusi pe curentulu traseulu dintre Orientu și Occidentu, voru fi cea mai mare stațiune și celu mai ponderosu întrepritu alu tuturor transac-

țiilor, atata a aceloru ce si voru luă direcțiunea spre Mare, cătu și a celoru ce se voru opera în țiera pe întreaga rețea, delă Verciorova la Iticani. Proiectulu der' alu liniei la Marea-Negra este de însemnată vitală. Elu are a decide între mórtea seu renascerea portulu nostru. Mai multu de catu ori cându, nu li este iertatu Galatienilor a nu gândi, a nu observă la fazele ce are a luă în Camere cestiunea căii ferate cu portulu la Mare. Noi ne indeplinim datoria și deșteptăm din timpu pe toti cetățenii ce în adeveru isi iubescu viitorulu cetății loră."

Romania.

Cărțile Didactice.

Amu vedutu cu satisfaciune, sancționându-se dilele trecute de cătra Mari'a Sea unu regulamentu relativu la instituirea unoru comisiuni pentru esaminarea cărților didactice, ce astăzi suntu obligatorie în școlile noastre.

Acestu regulamentu este forte salutaru și venitu forte la tempu, și de aceea felicităm pre actualu domnulu ministru de culte și instrucțiune publica.

În adeveru de cătu-va ani, școlile noastre publice au fostu inundate de o multime de cărți didactice, care de care mai incomplete și nici cum conforme cu cerințele studiilor tempulu presente.

Astfelu amu vedutu cărți impuse că obligatorie în școlile noastre, lucră de diferiti autori, cari tratau despre aceeași materie, dară care comparate unele cu altele difereau atatu în sensu cătu și în metoda. Despre această n'avem de cătu să menționăm diferite cărți despre aritmetica, geografia, și chiaru despre gramatica.

Acăta diferență regretabilă ce exista astăzi în diferitele cărți ce trată despre aceeași materie de studiu, avea nise consecințe forte regretabile, căci amu vedutu adesea, ca în școlă cutare se predau lectiunile după cutare carte și metoda și în cutare după altă, asiă încatu la casuri de concursuri aspiranti adesea fiindu întrebati după metoda și conținutul cutărei cărți nu știă să răspundă arătându ca studiile ce au facutu a fostu după cutare

aceea și aruncatu în cea mai mare seracia.

§ 12. Resuflându în cătiva Ardeleni de rescôle au tramisu pre altu solu cu indatinatul tributulu alu țierei sele la curtea turcescă, pre care mai înainte invetiandulu Georgiu Brancovicu în afacerile soliei, solia aceea a incredințiat' o lui, er' elu s'a reintornatu în Transilvani'a, unde de boieri și capetenii s'a primitu nu cu puțină onore și bucuria. Si érasu după cătu-va timpu a fostu alesu de capetenie și tramisu cu tributulu în imperi'a turcescă, și după implinirea trebei érasu s'a reintorsu în Transilvani'a. Afara de solia această de multe ori pentru diferite trebuințe ale țierei a fostu tramisu la dis'a curte otomana. Căci pre timpurile acelea Ardeleni nu aveau barbatu mai versatu în datinele turcesci și mai credințiosu. A mai fostu odată tramisu pentru regularea granitiei între teritoriulu jenopolitanu și transilvanu cu Capiji Pasia la Abrahamu Aga, carea trebuia lui incredințiatu cu norocire fiindu-o, cu ostile date lângă densulu s'a reintorsu. Si pentru astfelu de servitiu cu credința implinitu, i-a daruitu stepanitoriulu principe Mihaiu Apafi órecare tienutu loculu ce se chiama Alvintiu.

§ 13. Celelalte inalte fapte și servitiu ale acestui barbatu dignu de tota laud'a, arătate cătra întreaga comunitate creștina, nu asi cutediă a le aminti, nici le asi ști, inșă deorece elu însuși înaintea Maiestății imperatesci, în rugamintea mai susu numita

FOIȘIĞRA.

Biografia lui Georgiu Brancovicu, Contele și Despotulu, și despre marile fapte ale lui.

(Fratele Metropolitulu Sav'a Brancovicu, și Istoriculu Serbiloru.)

(Urmare.)

Intr'aceste Brancovicu fiindu în mare onore și gratia la marele Veziru nu numai în curtea turcescă, ci și în alte părți prin medlocirea sea a facutu fapte forte folositorie, din care este de ajunsu a aduce un'a înainte. Candu cuprinsese marele Veziru din manele creștinilor Uivarulu la a. 1663 a voitu să atace cu tota puterea sea cea armata celelalte cetăți și locuri, atunci Georgiu Brancovicu dinpreuna cu cei spre bine cu densulu contiesei, au desbatutu pre marele Veziru delă propusulu acel'a. Svatuinđu-lu, că să faca cu Cesarulu Romanu legatura de pace. Si cu astfelu de silința facundu barbarulu și vrajmasiulu după cuprinderea cetății Uivaru pace pe douădieci de ani, s'a reintorsu delă apus cu tôte puterile sele. Asiă scrie elu despre sine însuși și fapt'a această o privește de mare merit, cu carea se lauda și în suplic'a sea în punctulu alu 2, substernuta la anul 1691 Imperatulu Leopoldu.

§ 10. Aceste fiindu asiă întocmite și cu fapta incheiate în biseric'a Metropolitului Adrianopolei, cantandu fericitulu patriarchu Massimu cu altii, căror'a erau cunoscute aceste, dumne-

dieșc'a liturgie, pre Georgiu Brancovicu și promulgatu și și proclamatu în dignitatea de Despotu și cu strigare plină de bucuria a strigatu cătra densulu: „Bucura-te celu ce esci incinsu cu sceprulu serbescu!"

Si și a numitu pre elu Georgiu Brancovicu alu II. Dară elu multu a rugatu pre patriarchulu și pre ceilalti boieri, că să caute pre altulu din vechi'a rudenia a Despotiloru și să-lu invrednicăscă de asiă mare dignitate, iera elu va fi aceluia în totu chipulu spre ajutoriu, inse ei toti, mai vertosu patriarchulu, au determinatu intr'o contielegere, a nu fi de trebuința sa se caute altulu afara de elu, pe care celu de susu cu degetulu și aratatu a fi aptu pentru lucrulu acest'a. Acestă incredințiere a dignității de Despotu s'a intemplantu după datin'a vechia în diu'a sântulu Archistratigu Mihailu și a soborulu celoru-lalte puteri fără de corpuri. Plinindu-se treb'a această au remasu în tacere, până ce înduratulu Ddieu va binevoi a-i eliberă de jugulu turcescu. Intr'aceste fericitulu patriarchu iertându-se precum cu Despotulu asiă și cu ceilalti boieri s'a dusu la ale sele, iera Despotulu după ducerea patriarchulu a mai remasu trei ani în solia aceea. Căci pentru multele rescôle domestice și silnici'a turcescă, nu au pututu ardeleni schimbă pre resiedinte.

§ 11. Că să nu socotăscă inse cine-va, cumca alegerea acest'a intru Despotu aru fi fostu fără însemnatate și dubioasă, însuși acelu Despotu în Is-

tori'a sea în cartea a 5-a pre pagin'a 1768 în suplic'a substernuta marelui Leopoldu Imperatulu la an. 1691 în punctulu alu 7-lea a adeveritu, cumca după aceea de întregulu popor și de patriarchulu Arseniu Cernovicu lângă Bud'a a fostu întaritu, ba și de insisi Cesariulu în an. 1688 a fostu recunoscutu și întaritu de Despotu. „În tempulu (scrie elu) cându s'au sculat turcii asupra Uivarulu amu fostu alesu de poporulu creștinescu resaritenu prin binecuvântarea patriarchulu Massimu de Despotulu Iliriloru, Misiloru sloveno-serbiloru și alu Rascianiloru care alegere a mea patriarchulu Arseniu prin a dón'a binecuvântare aflându-se în emigrațiune cu poporulu mai susu disu lângă Bud'a de nou a întarit'o. Pre lângă această și sacratissim'a Maiestate a Vóstra în anul 1688 — cându amu fostu aici în Vien'a cu ocașiunea soliei române — după întielesulu aici în copia substernutei diplome de alesulu Despotu alu Rascianiloru m'a recunoscutu și m'a întaritu. Afara de tota indoiel'a după întielesulu acestoru marturii, Georgiu acest'a Brancovicu a fostu despotulu serbiloru; dară cu cătu l'au intemplantu pre densulu la începutu mai mare onore și dignitate, cu atatu mai mare invidia a crescutu asupra-i și i-a adusu multe calamități. Intru tôte a fostu densulu asemenea vestitululu acelu duce, lui Belisariu, pre care fortun'a, cum se dice, și înalțiatu pre culmea gloriei, iera după

metoda, iera nu dupa aceea care li-se face acum intrebări.

Osebitu de acést'a, aglomerati'a unor asemenea cărți in aceeași materie, avea și unu mare și simtitoriu desavantađiu pentru pung'a parintiloru scolariloru, căci, se intemplă adesea, ca unu scolaru intrându intr'o clasa ôre cari 'și procură cutare carte ce i se indicase de profesorele seu, iera in alu doilea anu seu in a dou'a clasa, seu prin permutarea profesorului și inlocuirea cu altulu, seu ca acestui'a i se pareca ca cartea ce a aparutu din nou este mai practica seu mai metodica de cătu cea vechia, impunerea scolarului a o cumperă și astfelu cartea vechia, ce eră lucrata pentru tôte clasele, trebuia seu sa o arunce seu sa o vendia la cumperatori'i de cărți vechi pre nimicu.

Ni se va respunde pôte, ca o carte noua trebuia negresitu a fi admisa in loculu celei vechi indata ce utilitatea și perfectiunea ei in materi'a de care trată eră recunoscuta de cei competentu, căci altmintreni nu s'aru mai face nici unu progresu in instructiune. La acésta respundemu, ca nu totu-déun'a o carte eră admisa fiindu ca eră mai buna seu mai metodica de cătu cea vechia, și ca la admiterea ei adesea lucrau nisce factori și erau nisce consideratiuni, care nu aveau a face cătu-si de pucinu cu progresulu invetiământului publicu.

Acésta din urma credemu ca a recunoscut'o si d-nu actualu ministru alu instructiunei cându s'a decisu a elaboră susu-disulu regulamentu, și suntemu convinsi ca comisiunile instituite pentru esaminarea cârtiloru de studiu astadi introduse că obligatori'e in scôlele nôstre, voru avé ocașiune a se incredintiă de ceea ce amu sustienutu mai susu.

Amu disu ca mesur'a luata prin instituirea de comisiuni ni s'a parutu fôrte venita la tempu și fôrte salutaria, dara nesciundu instructiunile ce d. ministru va dá diseloru comisiuni dreptu norma a lucrâriloru pentru care suntu chimate, ne permitemu a aretă ceea ce credemu ca aru trebui sa fie obiectulu principalu alu atentiunei comisiuniloru.

Odata cu introducerea invetiământului obligatoriu, tôte statele și tôte guvernele au cautatu a procură

scolariloru cărți nu numai metodice, dara ceea ce este mai principalu, și pre cătu se pôte de eftine. Acésta condițiune principală, și mai cu séma cea din urma, eftinatatea cârtiloru, nici odata la noi n'a formatu condițiunea „sine qua non“ la admiterea că obligatori'a a vre-unei cărți didactice noi, din contra vedemu, ca nici intr'o tiéra astadi nu suntu cărțile de studiu mai scumpe de cătu la noi.

Acésta impregiurare provine nu atātu din partea autoriloru, cari mai totu-déun'a suntu persône neavute, și prin urmare nevoite a-si scôte pre lângă remunerariulu loru pentru munc'a depusa, și cheltuelile de tipariu, hartie și legatulu loru.

Caus'a in sa principală care scumpesce aceste cărți este modulu vitiosu cu cari se vendu nisce asemenea cărți. Autorulu unor cărți admise că obligatori'e in scôle, dupa ce a platitu tiparitul și legatulu ei cu unu pretiu mai mare de cătu ori unde, nu are altu medilocu ale vinde, de cătu seu ale împarti pre la colegii sei profesori, seu ale dá in comisionu la vr'unu librariu.

Acestu din urma in sa îi pune nisce condițiuni și i cere unu beneficiu care radica pretiulu cârtii indoitu de aceea ce aru costă și cu care s'aru putea vinde, déca autorulu n'aru fi nevoitu a plăti acestu samsarlicu enormu librarului.

Pre tempulu fostei eforii a scôleloru esistă o tipografie a ei proprie. Efori'a indata ce unu autoru presentă o carte spre a fi admisa in scôle, o gasea buna, platea autorului ceea ce gasea cûviinciosu pentru munc'a sea și acea carte devenea proprietatea eforiei. Ea o tiparea pre contulu seu in tipografia ei și o si vindea, ficsându in sa nisce pretiuri, care fâra sa dea celu mai micu beneficiu, acoperea numai spelele ce reclamă tiparirea hartei și legatulu ei, și astfelu cărțile didactice din tempulu fostei eforii a scôleloru suntu și astadi cele mai eftine. Credemu dara, ca in lucruri bune, putemu fâra hesitare sa ne întorcemu la trecutu, și in ceea ce privesce cărțile cărțile didactice a imită sistem'a urmata de fost'a eforie a scôleloru, și credemu ca comisiunile instruite acum pentru lucrarea disa mai susu, voru putea stabili unu modu, care

inainte sufletelele mortiloru, mirese și tineri, betrâni, cari au suferitu multe necasuri, copile rapite de superare in flôrea junetiei, și multi, cari in batâi fura strapunsi de lancile metalice. — Toti se plimbau in cete in giurulu gaurei cu unu strigatu infioratoriu. Socii lui Odysseu arsera oile ucise și se rugau dieiloru iadului; Iera Ulysse cu spad'a in mâna se puse lângă gaura și oprî mortii de a se apropiă de sânge, pentru ca trebuia sa consulte mai întâiu pre Tiresias. Dejă se si apropiara căti-va amici; in urma se aretă și umbr'a mumei repositate a lui Odysseu; dara fiulu 'și sufocă dorintia de a vorbi cu maica-sea și lasă mai întâiu pre Tiresias sa bea din sânge. Acést'a dupa ce beu, i dise profetiendu-i: „Gloriosule Ulysse! doresci sa ajangi fericitu și veselu in patri'a ta, dara unulu din dieii eterni 'ți este in contr'a. Poseidonu, celu ce scutura pamentulu, are mare mania asupr'a ta, fiindu ca ai orbitu pre fiulu seu, Polyphemu. Cu tôte acestea in fine va trebui sa te lase, că sa ajangi, numai te padiesce, că cându vei ajunge cu socii tei pre insul'a Trinakia, sa nu vatemati vitele, ce pascu acolo. Aceste suntu ale lui Heliosu, iluminatoriului pamentului, și déca-lu vei mania, ti-va ucide pre toti consocii. In patri'a ta vei ajunge pre o naia straina și in cas'a-ti propria vei află multa superare. Ací suntu barbati aroganti, cari prin daruri frumoșe de nunta 'ti petiescu pre soci'a Penelope și vreau s'o iee de muire. Biat'a fe-

déca nu sémana cu celu din trecutu mentionatu, celu pucinu procura cărți bune metodice, și ce este mai principalu, cătu se pôte mai eftine, căci numai astfelu, se va putea inferă mai cu séma in poporulu de josu, tieranulu și meseriasiulu, amorulu a-si instrui copii, iera nu a consideră invetiământulu obligatoriu că unu biru impusu, care adesea prin scumpatatea cârtiloru ce reclamă copii lui nu-lu pôte suportă, și prin netramitere la scôla cauta a se sustrage dela acésta noua dare.

Acést'a s'aru putea fôrte lesne realiză, déca pre viitoriu, tôte cărțile odata admise că bune pentru a fi introduse că obligatori'e in scôle, aru deveni prin rescumperarea dela autoru, proprietatea statului, care cu spelele se sa le tiparésca și cu unu pretiu care sa acopere numai spelele tiparitului, a hartei etc. și fâra că sa pretindia celu mai micu beneficiu, sa se vendia scolariloru.

Numai cu acestu modu vomu avé și noi cărți multe, bune și mai cu séma eftine, căci ceea ce in alte tieri se face prin asociatiuni de industria-si, precum: editori, librari și tipografi, cari la noi lipsescu, trebuie sa se faca și sa se incuragieze de cătra guvernulu, că unulu ce dispune de fonduri și care n'are nevoie a cere beneficiu dela o intreprindere menita a procură medilócele necesarie pentru instruirea și educatiunea unui poporu intregu.

Bucuresci, 15 Novembre 1874.

Astadi corpurile legiuitorie s'au deschisu de cătra Domnitoriulu cu tóta ceremoni'a și pomp'a.

Ceremoni'a in anulu acést'a avea mai alesu acést'a de particulariu ca s'a deschisu sesiunea cea din urma a camerei deputatiloru, fenomenu pentru prim'a ôra ivitu in Romani'a.

Domnitoriulu indata ce s'a suitu pre estrad'a camerei, incungiuratu de dñii ministri și de cas'a sea militaria, a datu cetire urmatoriului cuventu: „Domniloru senatori! Domniloru deputati! Deschidu astadi cea dintâiu sesiune a senatului reinoitu in terminulu fipsatu de constitutiune și totu odata a patr'a și cea din urma sesiune ordinaria a adunârei legislative.

Acestu faptu insemnatu nu s'a pututu indeplini decātu prin bun'a

meia a plansu multu pentru tine, ba chiaru și junele Telemachu, feciorulu teu, inca a plansu. Cu insielaciune și fortia vei omori petitorii, dara atunci sa nu uită a aduce sacrificiu dieiloru.“

Acum dorî Odysseu sa vorbésca și cu umbr'a iubitei se mume, care tocma se află la sânge; pâna inse nu beu din acést'a nu putu sa-si recunosca fiulu. Tiresias dise: „las'o sa se apropia și sa guste sânge, ca atunci 'ti va predice adeverulu.“

Ulysse lasă numai decātu pre muma-sea sa bea din sânge, carea-si recunoscu deodata pre fius'o și dise cu vorbe tanguitorie: „Pamenteanule! cum te-ai scoboritu tu in intunereculu acestu nocturnu, in care dealmintrea nu pôte petrunde nici unu muritoriu déca nu e condusu de diei? Nu te-ai mai reñtorsu in patri'a ta Ithac'a și ochii tei n'au mai vediutu pre Penelope?“

„Necasulu“, respunde Odysseu, m'a adusu in locuintiele mortiloru pentru ca trebuia sa consultu umbr'a betrânului Thebanu Tiresias; inca totu ratacescu dela plecarea mea dela Troj'a; ochii mei inca n'au vediutu insul'a iubita. Dara spune-mi muma, ce sôrte te-a rapitu pre tine, vre-o pestilentia seu vre-o môrte blanda repentina? Spune-mi și despre taica-meu, despre fiulu meu, mai conducu ei oficiulu meu de domnitoriu, seu dora acel'a l'a primitu altu individuu, care nu mai crede, ca me voi reñtorce? Spune-mi ce-va și despre consôrta, de mai astépta pre

intielegere ce a domnitulu intre puterile statului. Elu este o dovéda, ca tiér'a a dobenditu consciinti'a trebuintiloru sele reale și ca inaintéza cu maturitate in desvoltarea morala și economica.

Relatiunile nôstre cu puterile straine continua a fi și in anulu acést'a din cele mai multiamitorie. Interesele statului românu nu potu decātu sa castige prin practic'a politicei nôstre esteriore basate numai pre legalitatea tractatelor și respectarea drepturiloru.

In ceea ce privesce armat'a, constatu cu multiamire progresele facute.

Repediciunea, cu care in tómn'a acést'a o parte a ei a pututu fi concentrata pre Ialomiti'a, precum și marșurile și manevrele ce s'au executatu și la care amu avutu satisfactiunea a vedea asistandu și reprezentantii celoru mai multe armate straine, dovedescu ca tiér'a se afla pre calea unei bune organizari militare și ca nu are a se căi de jertfele ce aduce pentru dens'a.

Dorobantii, acestu puternicu elementu militariu, care prin recrutarea anului curentu s'au infintiatu in tóta tiér'a, au aretatu din nou, cu căta inlesnire poporulu românu pôte fi deprinsu la arme, și ce suntemu in dreptu a asteptă dela armat'a teritoriala.

Asemenea s'a potutu vedea, chiaru din primulu anu alu organizari, rezultatele ce artileri'a judetiana, creata prin legea dela 12 Martiu 1874, promite pentru viitoriu.

O mesura nu mai putienu binefacetoria, luata de guvernulu meu și care merita a fi semnalata D-Vôstre, este introducerea exercitiiloru militare obligatori'e in scôlele publice.

Legea de recrutare din 1864 ne mai fiindu in armonia cu reformele introduse in organizarea armatei, Guvernulu meu ve va presentă, chiaru in acésta sesiune, o noua lege de recrutare, basata pre principiulu servitiului militariu obligatoriu și personalu pentru totu tenerulu validu.

Domniloru senatori! și Domniloru deputati, in urm'a modificâriloru introduse de domniele vôstre in legea comunala, consiliile comunale s'au reinoitu și alegerile s'au facutu in tóta tiér'a in cea mai deplina linisce. Cătu pentru comunele rurale in deosebi,

sociulu ei, ori s'a maritatu pân'acum'a dupa altu grecu nobilu?“

La aceste i respunde muma-sea: „Penelope, soci'a ta inca si acum petrece in palatulu teu, te jelesce diu'a și nôptea versandu lacrimi pentru ca o imbuldiescu tare petitorii trufasi; fiulu teu Telemachu conduce pâna acum in loculu teu, dara totu cu frica de ômenii cari-ti risipescu intréga averea. Inse tatalu teu nu mai vine la cetate, elu petrece la tiéra, nu mai dorme in paturi, ci iern'a la servitori lângă foculu incalditoriu, iera vér'a sub ceriulu liberu lângă vlassare de arbori. Plangendu-si sôrtea 'și petrece dilele amare. Eu n'amu muritu nici de o pestilentia nimicitoria nici de o môrte subita, ci numai dorulu și jelea ta mi-au rapitu viétia.“

Odysseu aprinsu de o dorintia ferbinte, voiă acum sa imbratisieze pre maica-sea, de trei ori intinse bratiiele dupa ea, și de trei ori disparu umbr'a din mânilu lui. Plinu de durere esclamá apoi:

„Muma, de ce nu remai, fiindu ca dorescu tare sa te imbratisiezu, ca amendoi sa usiurâmu anim'a plina de superare?“

Dara muma-sea i respunde: „Dara muritorii se vestediescu odata, dupa ce carnea si ôsele se consuma de flacarile focului, atunci sufletulu dispare, că unu visu usioru. Tu inse reñtorcete la lumina și insciintiéza despre tôte pre consôrta ta.“

P. Petrescu.

le enumera, asia dara eu precum se dice, numai cu dône cuvinte le voi descrie. (Va urma.)

Resbelulu trojanu.

(Pre la anulu 1200 n. de Christosu)
dupa Grube.

III. Ratacirile lui Ulysse,

Cându se despartî Odysseu de Circe, acést'a i profeti și viitoriu. „Nu vei ajunge mai curendu in patri'a ta“, dise ea, „decātu dupa ce vei fi descinsu odata in Iadu și vei fi consultatu despre caletoria pre profetulu Tiresias.“ I aretă totu-odata calea cătra infioratoriulu Hadesu și-lu invetiă ce jertfa sa aduca, că sa ademenésca umbrele mortiloru. Ulysse și le insemnă pre tôte.

In cale trecura preste marele riu Oceanu, care incungiura intregu rotagolulu pamentului; la capetulu acestui'a se află, invelitu in intunecime désa, loculu despre care-i spuse Circe, ea este intrarea in lumea dedesubtu. Aici sapă Odysseu in pamentu o gaura patrata d'unu cotu, versă in trens'a o jertfa fluida pregatita din mnere, lapte, vinu și apa; deasupr'a preseră farina alba. Umbreloru mortiloru se promise, ca le va sacrifică la reñtorcere o vaca, iera lui Tiresias in specie pre berbecule celu mai frumosu din turma. După aceea taiă grumazii la oile duse cu sine și facu că sângele sa li se scurga in gaura. La aceste nevalesc

domniele vóstre ve-ti putea vedea din tabloul ce vi se va infatisá, nóuele circumscriptiuni fipsate provisoriu de consiliulu Meu de ministri. Din acestu tablou resulta ca numerulu comunelor rurale s'a redus mai la jumetate.

Guvernulu Meu a luatú tóte măsurile necesare pentru cá, prin regulamente, instructiuni si prin o deosebita priveghiare, legea pentru organizarea servitiului sanitaru, votata de domniele vóstre in sesiunea trecuta, sa se aplice strictu in tóta intinderea terei.

O conferintia medicala internationala s'a intrunitu vér'a acést'a la Vien'a. Romani'a a luatú parte la lucrările ei, si guvernulu Meu este in ajunu de a incheiá dóue conventiuni medicale cu statele ce au participatu la acea conferintia.

Prin legea votata in sesiunea trecuta pentru marginirea epizotiilor, s'a pututu opri indata intinderea bólei de vite in unele judetie unde se ivise.

Si in anulu acést'a guvernulu românú a fostu reprezentatu la comisiunea internationala permanenta de statistica ce s'a ténutu in vér'a trecuta la Stockholm.

Servitiulu telegraficu si postalu continua a se intinde si a se imbunatatí. Conventiunile cu Russi'a si cu Serbi'a, votate de domniele vóstre in sesiunea trecuta, s'au pusú in aplicatiune.

Guvernulu Meu Ve va supune in curendu, spre ratificare, noulu tractatu postalu internationalu incheiatu (la 9 Octomvre trecutú) la congresulu dela Bern, la care reprezentantulu nostru a luatú parte impreuna cu delegatii celorlalte state.

Legislatiunea nóstra administrativa este departe de a fi completa, si guvernulu Meu Ve va presentá, in acésta sesiune, proiectele de legi pentru organizarea ministeriului de interne, cátu si pentru administrarea judetielor. In urm'a modificárei legii comunale si a reducerei numerulu comunelor rurale, este neapératu a se reduce si numerulu de plási si a se face intinderea circumscriptiunilor actuale mai in raportu cu numerulu si intinderea comunelor rurale.

In ramulu agriculturii, comericiului si lucrárilor publice, guvernulu Meu a cautatu a indetulá, in marginile midilócelor votate, cerintiele cele mai simtite. O espunere generala a ministrului Meu Ve va pune in positiune de a cunoşce cu deamenuntulu starea lucrárilor.

Unu consiliu specialu de agricultura, comerciú si industria se va creá in curendu, care compusu din persóne competente, va fi chiamatu a-si dá parerea asupr'a mesurilor de luatú pentru dezvoltarea acestorú midilóce de avutia natiunala.

Guvernulu Meu se ocupa cu studiarea baselorú unei sisteme rationale de irigatiuni, a cárei realizare treptata va fi un'a din cele mai mari binefaceri pentru viitoriu. Totu odata se afla in studiu si crearea institutiunei de credite agricole precum si unu proiectu de lege asupr'a minelorú, si acél'a pentru punerea in aplicare a noului sistemu de mesuri si greutáti.

Lucrările de poduri si siosele s'au condusu cu activitate si multe lacune s'au implínitu.

Veniturile drumurilor de feru si in anulu acést'a au mersu crescendu si au intrecutu cu multu prevederile bugetarie.

Studiele pentru nóuele linii votate de domniele vóstre se voru terminá in curendu si in chiaru acésta sesiune vi se voru presentá proiectele de legi relative la esecutarea lor. Iéra calea ferata dela Pitesci la Verciorov'a, ale cárei lucrári suntú fôrte înainte, se va dá in circulatiune la terminulu prevediutu, si astfelu se va

realisá un'a din cele mai mari opere ale temporilorú nóstre in Romani'a.

Din esperienti'a de 9 ani, de cându este pusa in lucrare asupr'a instructiunei, s'au pututu constatá neajunsurile ei. Scólele elementarie ceru o mai buna preparare a invetiatorilor lor, prin institute normale anume destinate la acést'a. Invetiamentulu secundariu trebuie sa primésca o directiune mai reala, pentru cá sa póta corespunde trebuintelorú unei terei, ale cárei legitime aspiratiuni in viitoriu suntú in parte intemeiate pre desvoltarea ei economica. Iéra facultátile, pre lángha cultur'a abstracta a sciintielorú ce le este incredintiata, voru indepliní si scopulu practicú de a dá statului inaltii functionari ce i trebuiescu, si unu corpu profesoralu bine preparatu pentru scólele secundarie.

In tóte aceste priviri proiectulu de lege speciala asupr'a invetiamentului publicu, ce vi se va presentá de guvernulu Meu si de care ve-ti avea a ve ocupá in chiaru acésta sesiune, este menitu a introduce imbunătătirile reclamate de tempulu presentu.

Asemenea vi se supune unu deosebitu proiectu de lege, elaboratu de St. Sinodu, pentru organizarea seminiarilorú, punendu-se astfelu in lucrare prescrierea articlului 26 din legea pentru alegerea Metropolitilorú si Episcopilorú eparchioti cum si a constituirei Sántului Sinodu.

Prin reform'a codicelui penalu, pre care a-ti voit'ó in sesiunea trecuta, o simpla imbunatatire se vede in aplicarea justitiei.

Dupa noue luni abíá de esperintia, acésta lege a datú rezultate atátu de decisive in cátu a justificatu tóte aspectarile si a inlaturatu tóte temerile exprimate in privinti'a ei.

Remâne numai cá prin reorganizarea jurului se indeplínimú unu nou progresu, facându cá infractiunile cele mai periculóse sa gasésca acei'asi represiune sigura, care lovesce astadi faptele mai pucinu criminale.

Revisuirea legilorú civile va preocupatu de asemenea cu dreptu cuventu. O comisiune a fostu numita dupa votulu domniilorú vóstre pentru a studiá si elaborá unu proiectu de indreptare a procedurii nóstre civile. Comisiunea a lucratu, in parte, proiectulu, cu care a fostu insarcinata. Chiaru in sesiunea actuala ministrulu justitiei ve va presentá articoliu privitoru la judecatoriile de plasa, a cároru reformare sperámu ca va aduce insemnate imbunătătiri in o ramura a justitiei, cari privesce partea cea mai numerosa a populatiunii.

Pre lángha necesitatea de a complectá si lamuri legile, cunósceti fôrte bine importantia ce are alegerea personalulu chiamatu ale aplicá. Tempulu a sositu pentru a se cere dela acei, cari aspira la inalt'a misiune de magistratu, conditiuni de admisibilitate mai precise. Senatulu, inca din sesiunea din urma, a votatu unu proiectu de lege pentru acestu scopu. Amu tóta speranti'a ca adunarea legiuitórie in sesiunea actuala se va ocupá la rendulu seu de o lege atátu de neapérata.

Domnilorú senatori si domnilorú deputati!

Amu constatatu cu o viua satisfactiune mersulu regulatu alu afacerilorú tesaurului publicu, multiamita legilorú financiare ce a-ti votatu in cursulu acestei legislaturi. Ministeriulu de finantie a potutu respunde cu esactitate si fara cea mai mica întârziere la tóte indatoririle sele. Din situati'a detaliata ce vi se va supune veti luá cunoscintia de starea financiara in care ne aflámu in tóte amanuntele ei, si veti constatá totu odata ca greutátile ce ne amenintiau in aplicarea bugietului anului curentu se potú considerá cá invinse.

Bugietulu in sa alu anului 1875,

cari se afla impovaratu cu anuitatea drumului de feru Pitesci-Verciorov'a si cu alte cheltueli, parte adaogate cu ocaziunea votarii lui, parte cerute acum, pvecum si acoperirea datoriei contractata prin bonuri de tesauru, conformu voturilorú domniilorú vóstre, trebuie sa faca obiectulu primei domniilorú vóstre ocupatiuni.

Proiectele de legi privitórie la codicele forestieru si la infintierea unei bănci natiunale de scomptu si circulatiune, proiecte supuse de mai multu tempu adunării deputatilorú, suntú asemenea de o necesitate de întâi'a ordine. Mai cu séma distrugerea padurilorú, prin defrisiarea lorú nemarginita, a ajunsu a fi unu faptu ingrigitoriu. Elu a produsu o perturbare simtietu in fenomenele climatice ale terei, perturbare ce s'a si restrinsu asupr'a agriculturii si o amenintia. Domniile vóstre, nu me indiescu, veti chibzuí asupr'a mesurilorú necesarie spre a combate acestu pericolu.

In anulu 1871, in momentulú întâiei domniilorú vóstre intr'uniri, greutátile financiare erau destulu de ingrigitórie. Domniile vóstre ati sciutu si ati potutu sa le invingeti, veti sci si asta-data, inainte de a ve despartí, a asigurá continuarea mersului regulatu, in care au intratu finantiele nóstre.

Domnilorú senatori, domnilorú deputati.

Patriotismulu, cu care in sesiunile trecute ati conclucratu cu guvernulu Meu la reformele cerute in administrati'a interna a statului, la regularea finantielorú si la intinderea relatiilorú lui esterióre, si prin care ati cáscigatu drepturi la recunoscinti'a terei, 'mi da temeinicá incredere, ca veti continuá operá inceputa si ca veti ajutá, si in acésta sesiune, ministeriulu Meu in conducerea Romaniei pre calea unui progresu pacnicu, dara neintreruptu si hotarítu.

Dumnedieu sa bine cuvinteze lucrările domniilorú Vóstre!

Varietáti.

** Datori'a publica a Romaniei. In mai pucinu de diece ani, Romani'a a contractatu imprumuturi in suma totala de 282,571,967 lei, cari s'au necesitatu pentru diferite lucrári publice adeca: pentru construirea podurilorú de feru a cálei ferate Bucuresci-Giurgiu si Iasi-Ungheni, apoi pentru despagubirea clacei si altele, si in fine pentru acoperirea datoriei flotante, care se urca la cifr'a de circa 100 milióne de lei. Din sum'a susu aretata de 282,571,967 lei s'au acitatu pâna astadi 72,303,610 lei prin amortisatiune; mai remâne dara de amortisatu 210,268,256 lei, pentru care s'a trecutú in bugietulu statului o anuitate de 33,283,202 lei. Imprumuturile in numeru de optu suntú cele urmátórie: 1) Imprumutulu Stern-Broter, contractatu in lun'a Augustu 1864 in valórea nominala de 22,889,437 lei cu 7% din care s'a amortisatu dejá 5,474,436 lei si cari va fi acitatu cu totulu in luna Februarie 1888. 2) Imprumutulu pentru poduri de feru, contractatu in lun'a Februarie 1864 in valórea nominala de 12,207,285 lei cu 9% din care s'a amortisatu dejá 5,431,855 lei si care va fi acitatu cu totulu in lun'a Decembre 1880. — 3) Imprumutulu pentru calea ferata Bucuresci-Giurgiu, contractata de 10,975,122 lei cu 7% din care s'a amortisatu 7,283,678 lei, si care va fi acitatu in lun'a Octomvre 1876. — 4) Imprumutulu Oppenheim & Comp., contractatu in lun'a Octomvre 1866 in valóre nominala de 31,610,500 lei cu 8% din care s'a amortisatu 5,522,000 lei si care va fi acitatu la Novembre 1889. — 5) Obligatiunile domeniale, emise in lun'a Iulie 1871 in valóre nominala de 78 milióne de lei cu 8% din cari s'au amortisatu dejá 5,713,000 lei si cari voru fi acitate in lun'a Iulie 1891.

— 6) Imprumutulu pentru calea ferata Iasi-Ungheni, contractata la Iulie anului 1872 in valóre de 3,770,250 lei cu 8% din care s'au amortisatu dejá 408,414 lei, si cari voru fi acitate in lun'a Iunie 1886. — 7) Obligatiunile rurale, emise in lun'a Aprilie 1865 cu 10% si in valóre nominala de lei 106,299,407, din cari s'au amortisatu pâna acum lei 42,420,326 si a cároru achitare se va efectúá in lun'a Aprilie 1880. — 8) Bonurile de tesauru emise in lun'a Iunie 1874 cu 10% in valóre nominala de lei 1,700,000, a cároru scadentia va fi in lun'a Iunie 1875.

** Atentatu sí omoru. Dilele acestea unu trenu, care venea cu inspectia si cu materialu despre Craiov'a la Pitesci, dincóce de Slatin'a zarcesce la o distantia apropiata o multime de tierani cari faceau semnu trenului sa stea. Masinistulu, nesciundu ce s'a intemplatú si crediáundu ca este vre-o sina scósa, a slabitú aburulu si a voitú sa se oprésca, cându de odata o plóia de glóntie a inceputu sa curga asupr'a trenului cu strigate:

— Numai vremú drumu de feru; suntemu destulu de saraciti si fâra elu!

Se sustiene ca intre cei din trenu s'au omoritu trei insi, intre care si masinistulu, iéra altii s'au ranitu. Asemenea se sustiene ca intre acei tierani erá o multime de carausi cari facu transporturi. Acésta gramada erá asiá de turbata, încátu se pusese in mediloculu drumului, in fati'a masinci, fâra a se mai gândi ca póte sa tréca preste ea si sa o sferáme!

** Unu rege inaintea tribunalului. Orelie Antoine I regele Araucaniei, erá citatu de vre-o cátu-va tempu cá martoru inaintea tribunalului corecionalu din Parisu Elu avea sa marturisésca contr'a unui domnu numitu Gireaud, care-si atribuisse titlulu de ministru si in acésta calitate vindé mosii in Araucani'a (Americ'a de sud) pentru câteva mii de franci la nisce cumparatori naivi. Afláundu in sa, ca procurorulu ordonnase arestarea lui, elu parasí Franci'a si tribunalulu apuca dara pre suveranulu acestui ministru. Interogatoriulu incepú in modulu urmatoriu: „Numele si pronumele d-vóstre?“ — „Antoine de Tonnens, Orelie Antoine I.“ — „Ocupatiunea?“ — „Suveranu.“ — „Ettatea?“ — „48 de ani.“ — Judecatoriulu de instructie se adresase mai nainte la Bordeaux, spre a aflá atátu antecedentiele lui Gireaud, cátu si spre a se informá despre regatulu Araucaniei, din care se putea vedea ca de Tonnens erá de o familia onorabila si advocatu, emigrase in anulu 1858 la Chili, unde fu alesu la 25 Decembre 1861 cá regele Araucaniei. Dupa isgonirea sea din regatulu numitu, elu se întórse ierasi in Franci'a, spre a interveni pre lángha puterile europene pentru recunóscerea suveranitatii sele, in sa in desiertu. — Regele fú condamnatu la inclisóre de trei ani, fiindu ca autorisase pre ministrulu de a vinde mosiile araucanice, pre care nici nu le poséda.

** Intrebare copilarésca. Domnu P... este presiedintele curtiei..... din Bucuresci. Cându famili'a sea se prepará in vacantiile trecute pentru plecarea la báii, tatalu recománda fiului seu, care erá in clas'a 4-a gimnasiala a-si luá si lectiunile sele, pentru ale puté invetiá. Baiatulu respunde: „Eh, si d-ta tata, nu vei luá pre criminalulu d-tale la báii, spre a le condamná acolo?“

Burs'a de Vien'a.

Din 20 Novembre (2 Dec.) 1874.

Metalicele 5%	69 50
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 55
Imprumutulu de statu din 1860	108 75
Actiuni de banca	997 —
Actiuni de creditu	233 75
London	110 35
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77 75
„ „ „ Temisiorene	77 —
„ „ „ Ardelenesci	75 50
„ „ „ Croato-slavone	79 —
Argintu	105 60
Galbinu	5 24
Napoleonu d'auru (poli)	8 91